

Tomasz Marcin DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

Część II: Pod panowaniem polskim

Wydanie darmowe.

*Handel niniejszą publikacją jest zabroniony.
Niniejsza publikacja może być kopiowana przez
Użytkownika oraz nieodpłatnie rozprowadzana.
Zabronione są jakiekolwiek zmiany w treści
publikacji bez pisemnej zgody autora.*

*Egzemplarz nr 005
Użytkownikiem egzemplarza jest:
Władysław Gębczyk*

Tomasz Marcin
DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

*Część II:
Pod panowaniem polskim*

Tomasz Marcin Dudziński
„Gruss aus Gleiwitz. Część II: Pod panowaniem polskim”

Copyright© by Tomasz Marcin Dudziński
All rights reserved

Fotografie: Krzysztof Wójcik, Tomasz Marcin Dudziński
Projekt okładki: Tomasz Marcin Dudziński

Wydanie III

Gliwice, listopad 2011

W szkołach uczono nas, że ród Piastów od wieków stał wiernie przy Polsce płacąc niejednokrotnie wysoką cenę za swoje przywiązanie do znaku białego orła. Jednak dogłębna analiza faktów historycznych jednoznacznie wskazuje, że patriotyzm Piastów w książkowym wydaniu należy włożyć między bajki.

Czy rzeczywiste działania potomków legendarnego Piasta – Kołodzieja nie były podyktowane chęcią szybkiego wzbogacenia się i zabezpieczenia swoich interesów na wiele lat? Czy ich patriotyzm nie był lojalnością na sprzedaż, niezależnie od koloru orła, bądź lwa w herbie? I czego szukali na Śląsku Mongołowie?

Drugi tom opowieści o historii miasta wspomina o znanych nam początkach Gliwic, choć co do wielu faktów trwają nadal spory historyków. I niech trwają – jest w końcu o czym rozmawiać...

Zapraszam na wycieczkę w przeszłość. Cel wyprawy to lata:

990 – 1326

*„Miasto, które nie zna swojej przeszłości,
nie ma przyszłości.”*

990

- *Mieszko I zwycięża w konfrontacji z władcą Czech Bolesławem II Pobożnym (prywatnie swoim szwagrem) i przyłącza Śląsk do państwa Polskiego, o czym wzmiankuje kronikarz Thietmar.*
- *Inny kronikarz, tym razem czeski, wzmiankuje o utracie przez Czechy grodu Nemi (prawd. Niemcza).*

991

- *Ukazuje się dokument nazywany od pierwszych słów „Dagome Iudex”, który opisuje Śląsk w granicach Polski.*

Dolina Kłodnicy sprzyjała średniowiecznemu osadnictwu zapewniając korzystne położenie i bliskość szlaków handlowych.

Na zdj.: dolina Kłodnicy, fot.: autor.

992

- 25 maja - Zmarł Mieszko I. Schedę po nim przejmuje jego syn Bolesław.

1000

- We Wrocławiu powstaje pierwsza śląska diecezja. Pierwszym biskupem Śląska zostaje mianowany Jan.

1002

- Zmarł cesarz Otton III, przyjaciel Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Jego następcą, Henryk II Święty najeżdża Polskę. Działania wojenne omijają Śląsk.

1005

- Kronikarz Thietmar pisze o stratach zadanych przez wojska polskie Niemcom w rejonie Przesieki.

1007

- Druga wojna z Niemcami: w wyniku skargi Wieletoń i Wolinian cesarz Henryk II atakuje bez powodzenia m. in. Śląsk. Pierwsza wojna, podobnie jak i trzecia, nie dotyczyła ziemi śląskiej.

1010

- Henryk II pustoszy ziemie śląskich Dziadoszan.

1015

- *Henryk II po raz kolejny usiłuje dokonać najazdu. Silny opór sprawia, że zostaje zmuszony do wycofania się aż do linii Łaby.*

1017

- *Czwarta wojna z Niemcami – wojska Henryka II po raz kolejny bezskutecznie atakują Śląsk.*

1018

- *Korzystny dla Bolesława Chrobrego pokój w Budziszynie kładzie kres wojnom z cesarzem.*
- *O Mieszku I i jego synu Bolesławie wspomina w swojej kronice biskup Merseburga Thietmar.*

1025

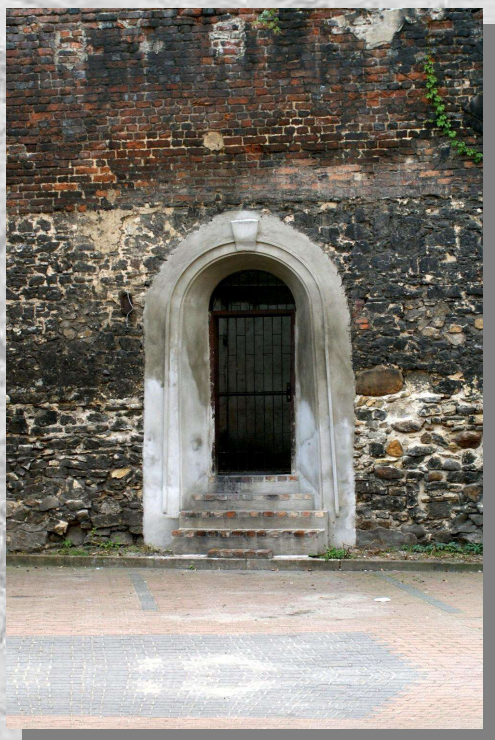
- *Bolesław I Chrobry zostaje koronowany na pierwszego króla Polski. Śląsk wchodzi w skład Królestwa Polskiego.*
- *17 czerwca – Zmarł król Polski Bolesław I Chrobry, władca Śląska. Jego następcą został syn Mieszko II Lambert. Zostaje koronowany na króla.*

1031

- *W wyniku spisku braci zostaje obalony Mieszko II. Władzę przejmuje Bezprym. Śląskiem włada najprawdopodobniej trzeci syn Bolesława Chrobrego książę Otto.*

1032

- *Książę Bezprym zostaje zamordowany, na tron powraca Mieszko II.*

W centrum miasta zachowały się nieliczne, architektoniczne akcenty nawiązujące do średniowiecza. Część z nich została zmieniona tak, aby sprostać współczesnym wymagom, dołożono też wiele elementów stylizacyjnych.

Na zdj.: brama w miejskim murze obronnym, podwórko od strony ul. Dolnych Wałów. Zdjęcia z poprzednich stron: oryginalny element wystroju elewacji starego kościoła p.w. św. Bartłomieja oraz stylizowany fragment elewacji wieży ciśnień w dzielnicy Zatorze.

Fot.: autor.

1033

- *Zmarł książę Otto. Prawdopodobnie został zamordowany skrytobójczo przez jednego ze swoich rycerzy.*

1034

- *11 maja – Zmarł Mieszko II Lambert. Władzę przejmuje książę Kazimierz I Odnowiciel.*
- *Reakcja pogańska na Śląsku. Wrocławska katedra zostaje zrównana z ziemią. Zamieszki przerwie dopiero najazd księcia Brzetysława.*

1039

- *Czeski książę Brzetysław I najeżdża na Śląsk i przyłącza go do Czech. Grody w Opolu i Niemczy zostają zniszczone.*

1041

- *Brzetysław szuka potężnego protektora. W końcu składa hołd lenny niemieckiemu cesarzowi Henrykowi III w zamian za potwierdzenie przynależności Śląska do Czech.*

1046

- *Kazimierz Odnowiciel reaktywuje biskupstwo wrocławskie.*

1050

- *Księżę Kazimierz I, zwany Odnowicielem, odbija Śląsk.*

1051

- *Kolejnym biskupem śląskim zostaje Hieronim.*

O statusie średniowiecznego władcy świadczyć miały emitowane przez niego monety, choć tak naprawdę w handlu codziennym liczyła się wyłącznie jakość kruszcu, z którego były one wykonane.

Na zdj.: miedziana moneta Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego z XII w.

Fot.: autor.

1054

- *Na zjeździe w Quedlinburgu Henryk III zmuszony jest rozsądzić Polsko - Czeski spór. Śląsk zostaje przyznany Polsce w zamian za roczny trybut w wysokości 500 grzywien srebra i 30 złota na rzecz króla Czech.*

1058

- *28 listopada – Zmarł książę Kazimierz I. Jego następcą został książę Bolesław II Szczodry, zwany od XIX wieku Śmiałym.*

1059

- *Sobór kościoła katolickiego zaleca wydzielenie wokół każdego nowo wznoszonego kościoła cmentarza o szerokości co najmniej 60 kroków.*

1063

- *Nowym biskupem Śląska zostaje mianowany Jan I.*

1069

- *Bolesław Śmiały zrywa porozumienie z Quedlinburga i zaprzestaje płacenia trybutu.*

1074

- *Następnym biskupem diecezji wrocławskiej zostaje Piotr I.*

1076

- *25 grudnia – Bolesław II Szczodry zostaje koronowany na króla Polski.*

1079

- *Król Bolesław II Szczodry udaje się na wygnanie na Węgry w związku ze skazaniem na śmierć biskupa Stanisława. Tron przejmuje brat króla, Władysław I Herman.*

1086

- *Ukazuje się „Dokument Praski” opisujący diecezję praską powstałą w 973 roku, obejmującą swoim zasięgiem również Śląsk. W dobie sporu Polski i Czech o Śląsk dokument miał mieć raczej wydźwięk propagandowy.*

1093

- *Czeski książę Brzetysław II najeżdża na Śląsk.*
- *Władysław I Herman ponownie zaczyna płacić trybut ze Śląska.*

1096

- *Brzetysław II ponownie najeżdża Śląsk, tym razem na prośbę Władysława Hermana walczącego ze swoim synem Zbigniewem i jego sprzymierzeńcem Wojławem.*

1097

- *Konflikt Zbigniewa z ojcem zaowocował odebraniem mu Śląska i przyznaniem młodszemu bratu, Bolesławowi, zwanemu Krzywoustym. Walki wewnętrzne pomiędzy księciem Władysławem, synami i palatynem Sieciechem przybierają na sile.*

1099

- *Władca Czech zmniejsza Bolesławowi Krzywoustemu wysokość trybutu płaconego ze Śląska.*

1101

- *Bolesław Krzywousty zyskuje pełną kontrolę nad ziemią śląską przyznaną mu w wyniku nacisków politycznych przez księcia Władysława I Hermana.*

1102

- *4 czerwca – Zmarł książę Władysław I Herman. Ziemie polskie zostały podzielone na dwa niezależne państwa. Jedną częścią władał Zbigniew. Władcą drugiej, w tym Śląska, został Bolesław III Krzywousty.*

1103

- *Trzeci najazd czeski na Śląsk. Tym razem Czesi wspierają wojska Zbigniewa.*

1106

- *Ma miejsce czwarty najazd czeski.*

Licznymi świadectwami prowadzonego z bogatymi, aczkolwiek odległymi krajami, są licznie spotykane obce monety, najczęściej miedziane i srebrne.

Na zdj.: duża miedziana moneta króla Levona I, władcy Małej Armenii, przełom XII i XIII w.

Kolekcja prywatna, fot.: autor.

1107

- *Bolesław pokonuje brata Zbigniewa przyjmując tytuł księcia Polski.*

1108

- *Bolesław Krzywousty przygotowuje odwetowy najazd na ziemie czeskie. W związku z tym zakłada – jako bazę do najazdu – gród w Jeleniej Górze.*

1109

- *Cesarz Henryk V najeżdża na Śląsk - bezskutecznie oblega Wrocław, Głogów i Bytom. Wyprawa kończy się klęską, cesarz ucieka ze swoją armią do Czech.*

1110

- *W odwecie za dotychczasowe najazdy Bolesław Krzywousty najeżdża Czechy.*

1112

- *Biskupem Śląska zostaje Żyrosław I.*

1114

- *Bolesław Krzywousty zaprzestaje definitywnie płacenia Czechom trybutu ze Śląska.*

1115

- *Polska i Czechy pod wodzą księcia Władysława I zawierają nad Nysą pokój. Śląsk pozostaje przy Polsce.*

1120

- *Nowym śląskim biskupem zostaje Heymo.*

Fascynacja gotyckimi budowlami stała się architektoniczną modą na przełomie XIX i XX w. Styl ten określono jako neogotycki.

Na zdj.: Żydowski dom przedpogrzebowy przy ul. Poniatowskiego; fot.: autor.

Niejednokrotnie stylizowane na gotyk elementy elewacji nigdy nie pojawiały się w epoce.

Na zdj.: ukrzyżowanie – fragment elewacji nowego kościoła p.w. św. Bartłomieja; obok: św. Hiacynt, rzeźba na elewacji budynku przy ul. Królowej Bony.
fot.: K. Wójcik i autor.

1126

- Po biskupie Heymo tron przejmuje biskup Robert I.

1132

- Rozpoczyna się wojna Polsko - Czeska. Księżę Sobiesław najeżdża na Śląsk.

1133

- Sobiesław ponownie najeżdża na Śląsk.

1134

- Ma miejsce trzecia wyprawa Sobiesława na ziemię śląską.

1137

- Pokojem w Kłodzku kończy się kilkuletnia wojna. Śląsk pozostaje przy Polsce. Czesi oficjalnie zrzekają się trybutu.

1138

- 28 października - Zmarł Bolesław III Krzywousty. Przed śmiercią wydaje ustawę senioralną, która według monarchy miała zapobiec bratobójczej walce następców o tron. Następuje rozbięcie dzielnicowe. Najstarszy syn monarchy Władysław II Wygnaniec obejmuje Śląsk.

1140

- Nowym biskupem Śląska zostaje Robert II.

1142

- Po Robertie II tron wrocławski, a co za tym idzie, także Śląski tron biskupi obejmuje Konrad.

1145

- 13 czerwca – Piotr Włostowic sprowadza do wrocławskiej katedry z Magdeburga relikwie św. Maurycego, co znacznie podnosi rangę świątyni i samej diecezji.
- Księżę Władysław II prowadzi przygotowania do rozprawy z braćmi i zjednoczenia kraju.

Panorama gliwickiego węzła kolejowego. Fot.: autor.

1146

- *Wojska księcia seniora ponoszą klęskę w walce z wojskami braci. Władysław II Wygnaniec uchodzi z kraju. Schronienia szuka na dworze cesarza Niemiec.*
- *Bolesław IV Kędzierzawy obejmuje dzielnicę Śląską.*
- *Biskupem wrocławskim zostaje Jan Gryfita.*
- *W wyniku skargi Władysława II ma miejsce zbrojna interwencja wojsk cesarskich, jednak Bolesław IV Kędzierzawy składa cesarzowi okup.*

1149

- *Następnym biskupem Śląska zostaje Walter de Malonne.*

1157

- *Kolejna wyprawa cesarza Niemiec, Fryderyka I Barbarossy, na Śląsk.*
- *30 sierpnia - Bolesław IV Kędzierzawy składa hołd lenny cesarzowi Niemiec, jednak nie dochodzi do ponownego przejęcia władzy przez Władysława II.*

1159

- *30 maja - Zmarł książę Władysław II Wygnaniec, prawowity władca Śląska.*

1163

- *Do kraju powracają synowie Władysława II, Bolesław I Wysoki i Mieszko Płattonogi. W wyniku interwencji cesarskiej Bolesław IV Kędzierzawy przekazuje Śląsk najstarszemu synowi Władysława II Wygnańca Bolesławowi Wysokiemu.*

Niektóre gliwickie zakątki zachowały swój dawny charakter.

Na zdj.: podwórkó szkoły muzycznej przy ul. Wieczorka. Fot.: autor.

1170

- *Śląski tron biskupi obejmuje Żyrosław II.*

1173

- *5 stycznia - Zmarł książę zwierzchni Bolesław IV Kędzierzawy. Jego następcą został Mieszko III Stary.*

1177

- *W kraju wybucha rebelia przeciwko władzy księcia Mieszka III.*
- *Dochodzi także do buntu, tym razem przeciwko władzy księcia Bolesława.*
- *Mieszko III Stary uchodzi z kraju – władzę przejmuje Kazimierz II Sprawiedliwy.*

1178

- *Następuje podział dzielnic na poszczególne księstwa.*
- *Księstwo raciborskie otrzymuje Mieszko Plątonogi, księstwo opolskie Jarosław, księstwo glogowskie Konrad. Bolesław zatrzymuje Wrocław i władzę zwierzchnią nad pozostałymi księstwami.*

1194

- *5 maja – Zmarł książę zwierzchni Polski Kazimierz II Sprawiedliwy. Władza została przyznana małoletniemu Leszkowi Białemu, w którego imieniu rządziła rada regencyjna pod przewodnictwem Heleny Znojemskiej, matki księcia.*

Elementy wystroju historycznego można odnaleźć w całym mieście, także na terenach gliwickich nekropoli. Na zdj.: podcienie kaplicy pogrzebowej.

Obok: szczegół rzeźby „Ukrzyżowanie”.

Fot.: autor.

1195

- Dochodzi do wojny domowej pomiędzy zwolennikami Leszka Białego i Mieszka III Starego.

1198

- Mieszko III Stary odzyskuje władzę w Polsce.
- Biskupem Śląska zostaje Piast, książę Jarosław z Opola.

1201

- Zmarli książę Bolesław I Wysoki oraz książę Jarosław. Księstwo opolskie zagarnia Mieszko Plątonogi, schedę po Jarosławie przejmuje Henryk I Brodaty. Wybuchła wojna domowa na Śląsku.
- Metropolitą Śląska zostaje biskup Cyprian.
- 13 sierpnia – Bulla papieża Innocentego III wzmiankuje kościół p.w. św. Pawła w Toszku.
- Powstaje i ukorzenia się nazwa Śląsk.
- Rusza budowa gliwickiej fary.

1202

- *Konflikt kończy się zwycięstwem Henryka Brodatego, który najeżdża Opolszczyznę i jednoczy Śląsk pod swoim panowaniem.*
- *Powstaje księstwo Opolsko – Raciborskie.*
- *14 marca – Zmarł książę zwierzchni Mieszko III Stary. Na krótko władzę obejmuje Władysław Laskonogi. Do władzy ponownie dochodzi Leszek Biały.*
- *Zostaje zniesiona zasada senioratu, czyli zwierzchniej władzy najstarszego z rodu.*

1204 (około)

- *W okolicy obecnego kościoła p.w. Wszystkich Świętych stanął drewniany kościółek, prawdopodobnie pierwsza świątynia na terenie miasta.*

1207

- *Następnym biskupem śląskim zostaje mianowany Wawrzyniec.*

1210

- *Papież Innocenty III wydaje bullę, w której nawołuje książąt śląskich do posłuszeństwa wobec ostatniej woli Bolesława Krzywoustego. Książę Mieszko wykorzystuje zamieszanie spowodowane papieską bullą i zbrojnie najeżdża Kraków.*

1211

- *16 maj - Zmarł Mieszko Płatonogi. Księstwo opolsko - raciborskie przejmuje jego syn Kazimierz I. Na tronie krakowskim zasiada Leszek Biały nie respektujący ustawy senioralnej.*

1215

- *Papież Innocenty III nadaje księciu Kazimierzowi przywileje tytułując go księciem opolskim - „Kazimir de Opol”.*

1217

- *Ksiązę Kazimierz sam rozpoczyna się tytułować jako „dux de Opol” – ksiązę z Opola.*
- *Źródła pisane wzmiankują osadę Labanth – Łabędy, a w niej kościół p.w. św. Marii.*

Jednym z najbardziej znanych średniowiecznych budynków miasta jest gliwicki zamek pełniący obecnie funkcję jednej z siedzib lokalnego muzeum.

Fot.: Krzysztof Wójcik.

Innym średniowiecznym, zachowanym do dziś budynkiem jest stary kościół p.w. św. Bartłomieja przy ul. Toszeckiej.

Fot.: „Oberschlesien im Bild“, 1924 r.

Dół: figura św. Antoniego.
Fot.: autor.

1226

- *Córka niemieckiego hrabiego Bertholda IV von Diessen – Andechs, księżna Jadwiga, udaje się na Mazowsze. Według niektórych historyków podczas swojej podróży przejeżdża przez Gliwice.*

1227

- *23 listopada - W trakcie trwania zjazdu książąt w Gąsawie zwolennicy księcia pomorskiego napadają nocą na swoich przeciwników politycznych – w walce ginie książę zwierzchni Leszek Biały, ciężko ranny zostaje książę Henryk Brodaty. Wraz ze śmiercią Leszka Białego kończy się pryncypat książąt władających ziemią krakowską. Władzę zwierzchnią przejmuje Władysław III Laskonogi.*

1129

- *Zwierzchnią władzę książęcą przejmuje Konrad I Mazowiecki.*

1230

- *13 maja – Zmarł nagle książę Kazimierz I. Opiekę nad rodziną roztoczył Henryk Brodaty, zaś wdowa, księżna Viola, rządzi księstwem samodzielnie.*

1232

- *Zakon Templariuszy stawia jedną z najstarszych, gliwickich świątyń - stary kościół p.w. św. Bartłomieja przy ul. Toszeckiej.*
- *Zwierzchnią władzę książęcą przejmuje Henryk I Brodaty.*
- *Metropolitą wrocławskim zostaje biskup Tomasz I.*

1235

- *Na kurultaju, zjeździe szlachty mongolskiej, zapada decyzja o zorganizowaniu wyprawy łupieżczej na Europę wschodnią.*

1238

- *19 marca – Zmarł zasłużony dla ziemi śląskiej książę Henryk I Brodaty. Zwierzchnią władzę książęcą przejmuje Henryk II Pobożny.*

1239

- *Mieszko II Otyły, syn Kazimierza I, obejmuje władzę w Opolu.*
- *Zmarła księżna Viola.*

1240

- *Armia mongolska zdobywa Ruś Halicką.*

1241

- *Styczeń - Na terenie Polski pojawiają się mongolskie oddziały zwiadowcze.*
- *31 marzec - Wojska mongolskie palą Kraków i prą dalej na zachód. Najeżdżają na Śląsk.*

- *Mieszko II usiłuje powstrzymać najazd mongolski. Jego rycerstwo doznaje dotkliwej porażki nad Odrą.*
- *9 kwiecień - Bitwa pod Legnicą – ginie książę Henryk II Pobożny. Księciem zwierzchnim zostaje Bolesław II Rogatka, lecz po krótkim okresie panowania władza przechodzi ponownie w ręce Konrada I Mazowieckiego.*

- *Maj – oddziały mongolskie wycofują się. Na zrujnowany Śląsk powraca książę Mieszko II.*

1243

- *Zmarła Jadwiga, córka niemieckiego hrabiego Bertholda IV von Diessen – Andechs, żona Henryka I Brodatego, znana z ascetycznego trybu życia i filantropii.*
- *Zwierzchnią władzę książęcą przejmuje Bolesław V Wstydlivy.*

1246

- *22 październik - Zmarł książę Mieszko II Otyły. Sukcesję po nim przejmuje jego młodszy brat, książę Władysław I.*

1250 (około)

- *Książę przystępuje do uporządkowania spraw w księstwie po najeździe mongolskim.*

*Śladami najazdów
koczowniczych
plemion azjatyckich
są czasami
znajdywane monety.
Na zdj. (także na
poprzedniej stronie)
różne monety
tatarskie.*

*Kolekcja prywatna.
Fot.: autor.*

- *W miejscu dzisiejszego prezbiterium kościoła p.w. Wszystkich Świętych stoi drewniany kościół parafialny.*
- *Obok kościoła funkcjonuje też pierwsza gliwicka plebania, jednak co do daty jej powstania nadal trwają spory.*
- *Rozwija się osada w Starych Gliwicach.*

1254

- *Ma miejsce lokacja Bytomia na prawie magdeburskim. Niektórzy historycy twierdzą, że równocześnie ulokowano także Gliwice.*

1256

- *Zostaje założona wieś Łabędy.*

1258

- *Lokacja Opola na prawie magdeburskim.*

1259

- *Październik - Mongołowie po raz drugi najeżdżają na Małopolskę i Śląsk.*

1260 (około)

- *Władysław I, książę opolski, nadaje Gliwicom prawa miejskie. Niestety, ku wielkiej rozpaczy historyków, dokument nie zachował się.*
- *Za zgodą księcia opolskiego biskup Wrocławski Tomasz zakłada Sośnicę będącą obecnie dzielnicą Gliwic.*

1263

- *Mroczek, opolski palatyn, działając na prośbę cysterskiego opata Piotra z Rud i za zgodą księcia Władysława I przejmuje ziemię we wsi Boycov. Wtedy to też Bojków jest wzmiankowany po raz pierwszy.*

1267

- *17 sierpnia - Zmarła w 1243 roku księżna Jadwiga zostaje kanonizowana przez papieża Klemensa IV. Święta zostaje patronką Śląska.*

1268

- *Administratorem apostolskim na Śląsku zostaje Piast, książę wrocławski Władysław.*

1269

- *Następuje lokacja wsi Bojków na prawie frankońskim. Palatyn opolski obdarza soltysa Bojkowa Henryka szeregiem przywilejów, m. in. prawem do posiadania karczmy, młyna, etc. Mieszkańcami wsi od początku aż do roku 1946 będą koloniści z Turynгии i Frankonii zachowujący swoją odrębność kulturową.*

1270

- *Biskupem diecezji wrocławskiej zostaje mianowany Tomasz II Zaremba.*
- *Powstaje „Księga Henrykowska” zawierająca pierwsze zdanie zapisane w języku polskim.*

Zbudowany przez Templariuszy w roku 1232 stary kościół p.w. św. Bartłomieja.

Widok obecny. Fot.: autor.

1273

- *Oddziały Bolesława Wstydliwego atakują księstwo opolskie w odwecie za próbę najazdu na Kraków.*

1276

- *14 czerwca - Zostaje sprzedana wieś Szobiszowice. W akcie sprzedaży Gliwice są wzmiankowane w piśmiennictwie po raz pierwszy. Sprawcami całego zamieszania są: Piotr ze Sławęcic oraz Herman, sołtys Szobiszowic.*
- *Gliwice liczą około 400 mieszkańców.*

1278

- *15 sierpnia - Ma miejsce lokacja Żernik na prawie magdeburskim. Właścicielem wsi zostaje rycerz Stefan.*

1279

- *11 listopada - Gliwicka parafia otrzymuje wieś Żernicę. W dokumencie pojawia się nazwisko (prawdopodobnie) pierwszego gliwickiego plebana, Piotra Angrimannusa.*
- *7 grudnia – Zmarł książę Bolesław V Wstydlivy, władca ziem polskich. Zwierzchnią władzę książęcą przejmuje Leszek Czarny.*

1280 (około)

- *Zostaje zbudowany pierwszy gliwicki ratusz.*

1281

- *27 sierpień - Zmarł książę Władysław I, księstwo zostaje podzielone pomiędzy jego synów: księstwo cieszyńskie otrzymuje Mieszko, bytomsko - kozielskie Kazimierz II, opolskie Bolesław, natomiast raciborskie Przemyśl.*

Wieża kościoła p.w. Wszystkich Świętych.

Fot.: autor.

1283

- Od tego roku funkcjonuje oficjalnie obok nazwy *Bojków* nazwa *Schönwald* (*Szywałd*).

1286

- 24 kwietnia - Książę *Kazimierz II* lokuje *Ostropę* na prawie zachodnim. W dokumentach pojawiają się nazwy *Labant* i *Roztropa* - dziś *Łabędy* i *Ostropa*. *Ostropa* zostaje sprzedana *Radzławowi*. Książę *kozielsko-bytomski* w swoim dokumencie wymienia wójta *Gliwic* *Gertolda Kleyczera* oraz księdza *Piotra*, proboszcza *gliwickiej parafii*.
- 24 września – W *Gliwicach* książę spisuje dokument lokacyjny *Łabęd*.
- Właścicielem *Łabęd* jest *Novigus z Łabęd*.

1287

- Grudzień - Ma miejsce trzeci najazd *Mongołów* na ziemię polskie. Źle przygotowana akcja skutkuje rychłym załamaniem.

1288

- 30 września – Zmarł książę *Leszek Czarny*. Zwierzchnią władzę książęcą usiłuje przejąć książę *Bolesław VII Siemowitowicz*, lecz zostaje wyparty przez księcia śląskiego *Henryka IV Prawego*.

1289

- 26 lutego – Wojska *Henryka IV Prawego* zostają rozgromione przez armię *Bolesława VII*, który powraca na tron.
- Wobec ciągłych zmian władzy zwierzchniej, w obawie o utratę wpływów wspomniany już wcześniej książę *Kazimierz II* jako pierwszy z książąt śląskich oddaje w lenno *Wacławowi II* z dynastii *Przemyślidów*, czeskiemu władcy, całe swoje księstwo wraz z miastem *Gliwice*.

*W średniowieczu miasto
liczyło ok. 400 mieszkańców,
450 razy mniej niż obecnie.
Obszary poza bramami miasta
stanowiły pola uprawne.
Na swój dynamiczny rozwój
miasto musiało czekać aż do
końca XVIII wieku.*

*Na zdj.: róg kamienicy przy
ul. Ziemowita.*

Fot.: Krzysztof Wójcik.

1292

- *Metropolitą śląskim zostaje mianowany biskup Jan Romka.*

1294

- *W dokumentach odnajdujemy potwierdzenie przynależności Wójtowej Wsi do Gliwic, które są określane miastem.*

1296

- *8 lutego – W Rogoźnie został skrytobójczo zamordowany król Polski Przemysław II. Władzę sukcesywnie przejmuje Wacław II, władca Czech.*

1297

- *Po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawia się nazwa Ligota Zabrska.*
- *Wacław II zostaje koronowany na króla Czech.*
- *Paschko syn Warmunda lokuje na prawie frankońskim osadę Petersdorf (ob. Szobiszowice, dzielnica Gliwic).*
- *Także po raz pierwszy pojawia się w dokumentach nazwa Sirnik (Żerniki).*

1300

- *Na gruntach wsi Sośnica ostatecznie kształtuje się osada Ligota Zabrska.*
- *Wacław II zostaje koronowany królem Polski.*

1302

- *Kolejnym biskupem diecezji wrocławskiej zostaje Henryk z Wierzbna.*

1303

- *Książe Kazimierz II dzieli swoje dobra na trzy części i umiera. Formalnym następcą jest jego syn Władysław.*

1305

- *Po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawia się nazwa Czechowice (tzw. rejestr ujazdowski).*
- *21 czerwca – Zmarł król Polski i Czech Wacław II. Jego następcą został syn Wacław III.*

1306

- *4 sierpnia – W Ołomuńcu został zamordowany Wacław III, władca m. in. Śląska. Jego następcą został Henryk VI Karyncki.*

- *Czechy najeżdża Rudolf III Habsburg, który ogłasza się władcą czeskim.*

1307

- *Nieoczekiwanie zmarł Rudolf III Habsburg. Na tron powraca Henryk VI Karyński.*

Rzeźba na elewacji kościoła w Sośnicy.

Fot.: autor.

1310

- *Henryk VI Karyncki zostaje pozbawiony władzy. Na tronie czeskim zasiada Jan I Luksemburski.*

1312

- *10 marzec - Po śmierci Kazimierza II księstwo zostaje ostatecznie podzielone - dzielnicę toszecką obejmuje Bolesław, kozielską Władysław, a Bytomską Ziemowit.*

1313

- *11 czerwca – Gliwickim plebanem zostaje ksiądz Piotr (Petrus). Funkcję sprawować będzie do roku 1318.*

1315

- *Na Śląsku rozpoczyna działalność Święta Inkwizycja. Najwięcej osób zginie na stosach w Świdnicy.*

1317

- *Dokumenty wspominają o drewnianym kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny usytuowanym na cmentarzu w Łabędach.*

1318

- *W mieście funkcjonuje szkoła, której rektorem jest Piotr.*

1319

- *Nowym biskupem dla diecezji śląskiej zostaje Wit de Habdank. Urząd swój sprawuje na przemian z Lutoldem z Krytomierzya.*

1320

- *Miasto zostaje obłożone interdyktem za nieplacenie podatków.*
- *W dokumencie „Liber foundationis” Łabędy wzmiankowane są pod datą 1317. Proboszczem łabędzkiej parafii jest ks. Schassek.*

1322

- *Księżę Bolesław otrzymuje godność arcybiskupa. Tonie w długach i aby je spłacić, musi zrezygnować z części księstwa. Po ponownym podziale Gliwice przejmuje inny syn księcia bytomsko - kozielskiego Kazimierza II, wielki mistrz Zakonu Joannitów, Ziemowit, który rozpoczyna budowę gliwickiego zamku przenosząc czasowo siedzibę księstwa do Gliwic.*

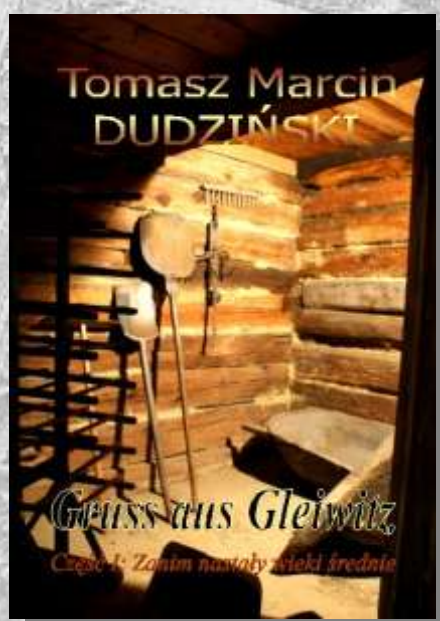
1326

- *Metropolitą wrocławskim zostaje biskup Nanker.*

Ciąg dalszy historii grodu nad Kłodnicą w książce
„Gruss aus Gleiwitz. Część III: Pod panowaniem czeskim i węgierskim”

Do tej pory ukazały się:

Tomasz Marcin DUDZIŃSKI

Gruss aus Gleiwitz

To amatorskie opracowanie historii Gliwic na tle historii Śląska ujęte w prostą formę kalendarium. Większość dostępnych opracowań historycznych dotyczących dziejów grodu nad Kłodnicą jest zbyt szczegółowa, dotyczy także zbyt krótkiego okresu czasu. Ponadto wszystkie te opracowania są pozycjami kosztownymi, ukazują się w znikomym nakładzie i próżno ich szukać w internecie.

Album „Gruss aus Gleiwitz” ma nad nimi poważną przewagę - jest pozycją całkowicie darmową i ogólnodostępną.

Gruss aus Gleiwitz